

To všechno bych chtěl...

Příběh o pokušení nejen pro děti

Eva Muroňová (uveřejněno v časopise RODINNÝ ŽIVOT)

Příběh Ježíšova pokušení na poušti každoročně otevírá postní dobu a slyšíme jej pravidelně v evangeliu první neděle postní.

Nejednou jsem jej vyprávěla také dětem v rámci výuky náboženství ve druhé třídě, ale když jsem se pak s odstupem zaposlouchala svých slov, uvědomila jsem si, že se bez komentáře a hlubšího zamyšlení může snadno stát směsicí zjednodušeného křesťanství s pohádkou. Ve vyprávění se setkává dobro a zlo. Jsou tam andělé a ďábel. Hlavní hrdina obstojí ve třech zkouškách, plní úkoly podobně jako princové v pohádkách a do třetice všeho dobrého je zlo poraženo a odchází.

Posluchač může lehce nabýt dojmu, že ten zlý je „někdo“ podivného zjevu, kdo nezávisle na něm přichází a odchází, aby jej pokoušel. Poselstvím příběhu a úkolem posluchače pak je podle Ježíše, který to přece „dokázal“, obstát ve „všech pokušeních“ a být bez hříchu. Pak si zaslouží Boží lásku a andělé jej budou obsluhovat.

Křesťanský život se podle této myšlenkové zkratky stává pouští plnou ďábelských pokušení a my jsme povzbuzováni k tomu, abychom jim ze všech svých sil odolávali a zasloužili si tím Boží lásku a přízeň andělů. V zajetí vlastních představ pak můžeme v předem prohraném boji o to „být bez hříchu“ strávit nejen čtyřicet dní svého života. Je poselstvím příběhu povzbuzovat k takovému „boji“ se zlem a strašit pokušením? Určitě ne.

Není ničím jiným než dobrou zprávou. Křesťané věří, že boj se zlem je, a to nejen podle svědectví této události, vyhrán. Naší velkou životní „výhrou“, a to platí pro dospělé i pro děti, je vědomí, že se zla bát nemusíme. Důsledkem této víry pak je velká odvaha a nasazení, se kterými se křesťané mohou postavit třeba i tváří v tvář světové katastrofě.

Jako Syn člověka bere Ježíš na sebe kromě hříchu všechny stránky naší lidskosti. Prožívá také, jak je člověk ohrožován silami, které jej chtějí zbavit pokoje plynoucího z nasměrování na smysl života v Bohu, a které

mu našeptávají, že smysl najde v nich samotných. Ježíš bere na sebe i lidské pokušení.

Poprvé měl svých schopností použít k tomu, aby si z kamenů udělal chléb. Podruhé, aby vyzkoušel, zda jej Bůh zachrání, když se vrhne z chrámové zdi a potřetí se měl za moc a bohatství světa vzdát Boha a poklonit se zlému.

Příběh je pro děti vhodný právě proto, že situace, kdy byl Ježíš pokoušen, se podobá situaci každého člověka. Ježíš neodešel na poušť, aby měl klid k modlitbě a pokoj od lidí. Poušť je místo ticha, mlčení a samoty, kde člověk není rušen vnějšími vlivy, aby nahlédl do svého nitra a uvědomil si, co v něm „zbývá“, když zmizí pohyb, aktivita a druzí lidé. Pouští se tak může stát jakákoli všední situace nebo událost, kdy utichne hluk života a promluví síly, které jsou uloženy hluboko v nás, „ženou nás dopředu“ a motivují naše jednání.

Každé pokušení, o kterém se text zmiňuje, směřuje k jedné z těchto základních sil. V prvním pokušení je oslovena touha žít a prosadit se, ve druhém touha být přijímán, chráněn a uznáván a ve třetím je to touha po moci.

Potřeba žít, být a mít stojí za každým lidským úsilím. Bez touhy po životě bychom neviděli jeho krásy a radosti, ani krásu a velikost Boží. Bez touhy být bychom nepoznali důvěru v druhého člověka, ani důvěru v Boha. Bez touhy mít bychom nepoznali, co je dostávat, dávat, pečovat a mít odpovědnost a nedokázali bychom ocenit ani velikost Boží lásky.

Překročíme-li však určitou hranici, obrátí se tyto vnitřní síly proti nám a místo aby s jejich pomocí člověk tvůrčím způsobem jednal, ničí sebe i druhé. Když nad nimi ztratíme vládu, ovládnou ony nás, a proto je třeba tuto nedílnou součást našeho lidství kultivovat, učit se jí rozumět a využívat ji k dobrému. Místo ticha se pak mění v místo zápasu s pokušením.

Člověk se pohybuje mezi svatostí a hříšností, a to platí také pro děti, i když se ještě nejsou schopny na příčiny svého jednání podívat z nadhledu. Přesto je třeba děti k jednání z pozitivních příčin povzbuzovat, cvičit je a opakovaně potvrzovat, že je správné a žádoucí.

Určitě nebudeme klást na děti přílišné požadavky, protože velice brzy

z vlastní zkušenosti vědí, co to znamená udělat něco za výhodných podmínek, využít svých schopností ve svůj prospěch, nebo si určitým jednáním zajistit, že mohu ovládat druhé. Jedná se o každodenní obyčejné situace, kdy si člověk spoután svým úsilím něco vynucuje, dokud to nedostane, vymýšlí si, aby měl, nebo udělá cokoli, jen aby se zalíbil nebo si zasloužil pozornost druhého. Takové jednání svazuje, omezuje a dělá život neovladatelný a nezvladatelný. Cokoli svazuje, omezuje a bere svobodu a pokoj je zlé. Stanou-li se výjimečné schopnosti, uznání druhými nebo moc a bohatství hodnotou samy o sobě a životním cílem, život ničí. Velkou a požehnanou hodnotou se stávají až ve chvíli, kdy je užíváme ve službě životu. Příběh nás vybízí objevit své vnitřní síly, pojmenovat si své touhy a realizovat je s Boží pomocí pro život a ne proti němu.

To je poselství srozumitelné i dětem a převyprávění biblického textu podle Mt 4,1–11 pak může vypadat třeba takto:

Ježíš odešel na poušť, na místo, kde je klid a ticho. Nešel tam však proto, aby měl klid a nic jej nerušilo, ale aby uslyšel, co mu říká jeho srdce a co slyší ve svém nitru. Postil se, hladověl a modlil se: Můj Otče na nebesích! Pomoz mi, ať poznám, co mám dělat. O co mám usilovat? Co chceš, abych měl? Co chceš, abych byl?

Ježíš byl na poušti čtyřicet dní a čtyřicet nocí. Pak uslyšel hlas. Nebyl to jeho hlas, ale nebyl ani Boží hlas. Byl to hlas toho, kdo je proti Bohu a proti životu a komu lidé říkají zlý duch a pokušitel nebo otec lži a ďábel. Ten zlý k němu přistoupil a řekl: Hladovíš a přitom máš od Boha sílu a moc! Využij ji a udělej si z těchto kamenů chleby!

Ježíš odpověděl: Ne! O mne se stará Bůh. On nasytí moje tělo i srdce a daruje mi pokoj!

Pak ten zlý zavedl Ježíše na vysokou zeď chrámu a řekl: Skoč dolů! Andělé tě zachytí, zachrání tě, lidé užasnou a budou tě obdivovat a slavit jako svého krále.

Ježíš však odpověděl: Ne! Nechci, aby lidé obdivovali mě, ale mého Otce, stvořitele nebe i země. Jemu patří všechna lidská sláva a chvála.

Pak ten zlý zavedl Ježíše na vysokou horu, ukázal mu bohatství celého

*světa a řekl: Padni přede mnou na kolena a pokloň se mi! Pak budeš pá-
nem země a budou ti patřit všechny její poklady.*

*Ježíš odpověděl: Ne já, ale Bůh je pánem a vládcem všeho. Jen před ním
padnu na kolena a jen jemu se budu klanět. Jdi ode mne pryč!*

A ten zlý odešel. Pak přišli andělé, o Ježíše se starali a sloužili mu.

Rozhovor, který může po vyprávění následovat, není kupodivu o tom, kdy
člověk jedná dobře a kdy zle, protože prvním předpokladem dobrého roz-
hodnutí a dobrého jednání je pojmenovat si, oč usilujeme a po čem touží-
me. Důležité jsou tedy otázky:

Co bys chtěl/a dokázat?

Za co bys chtěl/a, abychom tě obdivovali a chválili?

Co bys chtěl/a umět?

Co bys chtěl/a mít?

- Společně zvažujeme rozumnost toho, co si dítě přeje vzhledem k němu,
k druhým lidem, k jeho budoucnosti, nebo přemýšlíme o tom, co všech-
no musí udělat, aby svého přání dosáhlo.
- Můžeme si povídat o tom, co jsme my dospělí chtěli dokázat, mít
a umět, co jsem pro to všechno museli udělat a zda se nám to povedlo
nebo nepovedlo.

Jsou to důležité věci, ale není to všechno. Nelze všechno umět, mít a do-
kázat. I kdybychom všechno měli, byli bychom šťastní jen na chvíli. Nejde
žít, jednat a něco mít bez ohledu na druhé. Bůh nás nemá rád pro to, co
máme, co dokážeme nebo co umíme. Má nás rád bez podmínek. Prostě
jen tak.

Přeji vám odvahu vykročit do pouště postní doby, zaposlouchat se pravdi-
vě a s nadhledem i do hlasu, který je proti životu, a nebát se dát mu jed-
noznačnou odpověď.

Přeji vám mnoho dobrých rozhodnutí, nebo alespoň útěchu moudrých
slov, která najdeme v Písmu na jiném místě, totiž že „i spravedlivý hřeší
sedmkrát denně“. S vědomím vlastní zranitelnosti pak můžeme o to více
chválit Boha za jeho lásku, která si neklade podmínky.